

Kommunikáció és politika

A média és a politika interakciói

8. lecke

Tanulási útmutató

- Lecke hossza: **10** dia
- Tartalom:
 - Az interakciós modellekről
 - A paraméterek
 - Az ellenfél-modell
 - A párhuzamosság-modell
 - A csere-modell
 - A verseny-modell
- Áttekintésre szánt javasolt minimum időtartam: 40 perc
- Tanulásra szánt javasolt minimum időtartam: 1,5 óra
- A tananyag elsajátítását név- és fogalomtár segíti, emellett videólecke és önellenőrző kérdések egészítik ki ezt a leckét.
- A tanegység elsajátítására szánt javasolt minimum időtartam: 2 óra

Az interakciós modellekről

- Eddig a mediatizáció hatásairól és politikai következményeiről volt szó, amikor a médiarendszer és politikai rendszer közötti kapcsolatot elemeztük.
- Most a mediatizáció *mellett* végbemenő kapcsolatot nézzük meg a két szereplő között.
- Ugyanis *nem pusztán a mediatizáció* révén magyarázható a két szereplő közötti kölcsönös függés a politikai kommunikációban.
- *Első körben azt kell leszögeznünk, hogy **elválaszthatatlanok** egymástól a mai politikai diskurzusokban.*

Az interakciós modellekről

- Másodsor, ha a kapcsolatok paramétereit elemezzük, akkor megkapjuk a média és a politikai kommunikáció hermeneutikáját.
- Ennek eléréséhez **általánosítás szükséges!**
- Miért kell általánosítani? *Különböző országok szerkezeti, normatív és értékbeli jellegzetességekkel rendelkeznek.* Ha modelleket szeretnénk képezni, akkor tisztában kell lennünk, hogy nincs fekete és fehér, nincs ilyen és olyan ország. Minden paraméterből lesz egy kicsi. Kérdés, hogy melyikből van több.

A paraméterek

- Négy nagy terület érdemes vizsgálni (paramétereket felállítani):
 1. Mediális intézmények állami ellenőrzésének szintje.
 - Kormányzati vagy más eszközökkel a média ellenőrzés alatt tartása (erős állami szabályozástól az önszabályozó médiarendszerig: dél-amerika vs. USA).
 - Úgy is feltehető ez a kérdés, hogy mekkora **autonómiával** rendelkezik a médiarendszer a politikai rendszerrel szemben.
 - Az autonómia megléte sok mindenre hatással lesz. Pl. média vezető pozíciójának betöltése, pénzügyi támogatások, adókedvezmények, média tartalma (tájékoztatási, szórakoztatási kínálat), a szerkesztési elvek stb.

A paraméterek

2. Média pártosságának szintje.

A „pártelkötelezettségnek” öt fokozatát különböztetjük meg:

- **Legmagasabb szint:** pártok a tulajdonosok, irányítók vagy közvetlen pénzügyi támogatók. Ez a pártsajtó. Mára kevésbé jellemző.
- **Magas szint:** pártok nem közvetlen módon ellenőrzik a médiát, hanem közvetett befolyással. Politikailag polarizált médiarendszert eredményez.
- **Középső szint:** amikor a média támogatja az egyik pártot, de a párt általi támogatás a politikusok kritikai értékelésétől függ. Azaz az újságírók szimpatizálnak egy párttal, de fenntartják függetlenségüket és kritizálhatnak is.
- **Alacsony szint:** a támogatásra nem lehet előre számítani, hanem a politikai események szerint változik.
- **Pártosság nullfoka:** teljes politikai és kiadói autonómia. Az újságírói semlegesség végsőig való védelme. Előfordulhat, hogy a média véleménye egybeesik valamelyik pártéval, de az csak egy adott ügyre vonatkozik.

A paraméterek

3. A politikai-mediális elit integrációs szintje.

- *Politikai affinitás és szociokulturális közelség szempontjaira vonatkozik.*
- Az is lehet, hogy a két elit ugyanonnan/ugyanott szocializálódott és rekrutálódott.
- Az is lehet, hogy összeolvad a két „csapat”. (Ld. Silvio Berlusconi vagy Andrej Babiš életútját.)

A paraméterek

~~4. Újságírói foglalkozás társadalmi és politikai funkciójával kapcsolatos meggyőződés szintje.~~

~~➤ Ragaszkodik-e az újságíró az etikai/erkölcsi szabályokhoz vagy nem?~~

4. Később az előzőből egy pontosított paraméter lett, ami szintén az újságírói foglalkozás társadalmi és politikai funkciójával kapcsolatos meggyőződés szintjét vizsgálja:

➤ Pragmatikus orientáció: a hírérték javára történő választás.

➤ Papi orientáció: kész egy részérdek szempontjai alapján „celebrálni” a híreket.

• A két pólus közötti folyamatos kontinuumra épül a paraméter.

A modellek

Az ellenfél-modell

- Állampolgárok „megvédésének” érdekében a média rendszere ellenfélként kezeli a politika rendszerét (nagyfokú autonómia).
- [Advocacy](#) és [Watchdog](#) journalism, pragmatikus orientációjú újságírók.
- Érvényesülnie kell a hatalmi ágak szétválasztásának és a checks and balances elvnek.
 - Sok „ütközet” jellemzi.

A modellek

A párhuzamosság-modell

- Ellenállás és együttműködés két pólusa között mozog.
- Európai országok politikai és kulturális hagyományait jellemzi.
- A média nem mindig és nem mindenütt
- a negyedik hatalmi ág.
- Nem mindig a politikai és a gazdasági hatalmi érdekek fölött helyezkedik el.
- **Paraméterek közül a pártosság szintje számít igazán!**

A modellek

A csere-modell

- A média és a politika közötti kölcsönös függést emeli ki.
 - **Szükségük van egymásra.**
 - Az interakció erőforrások cseréjében nyer értelmet.
 - Bele kell érteni a kompromisszumot és a kölcsönös alkalmazkodást.
-
- A két elit integrációs szintje fontos paraméter lesz.
 - Kelet-Közép-Európa jellemző modellje.

A modellek

A verseny-modell

- Vetélkedés a két szereplő között.
- **Szembenállás és kihívás.**
- Egymás területén játszanak: mindkettő „politikát csinál”.
- A negyedik hatalmi ág komolyan vétele.
- A verseny célja: közvélemény vezérlése, konszenzus, legitimáció.
- Nagy autonómiával rendelkező, alacsony pártosságú, különálló elittel rendelkező modell, ahol a pragmatikus újságírók lesznek többségben.

A tananyagról

- A tananyagban felhasznált képek online megtalálhatók és szabadon hozzáférhetők.
- A tananyag kizárólag oktatási célból készült.
- A tananyag a Szerző saját szellemi terméke, forrásként az adott tárgyhoz megjelölt kötelező és ajánlott irodalmi források kerültek felhasználásra.

**JELEN TANANYAG A SZEGEDI
TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ EURÓPAI UNIÓ
TÁMOGATÁSÁVAL.**

PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE